

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Оцінювання педагогічної компетентності викладачів здійснюється з метою професійного росту педагогів і використання його результатів на виявлення їхніх індивідуальних характеристик для удосконалення професіоналізму. Тому цей процес варто здійснювати не лише методом порівняння отриманих результатів із стандартами, відповідними нормами, але і шляхом зіставлення результатів з попереднім діагностуванням, щоб з'ясувати можливість індивідуальних підходів самовдосконалення викладачів. Процес оцінювання педагогічної компетентності викладачів і визначення їхнього рейтингу повинен стати безперервним, охоплювати весь науково-педагогічний склад вищого навчального закладу і не здійснюватись лише для атестації кадрів, а – з метою підвищення навчального процесу у

вищому закладі освіти, популяризації та іміджу навчальної установи.

1. Величко О.Г. *Розвиток рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників / О.Г. Величко, В.П. Іващенко, О.Г. Ясев, О.Д. Рожков // Вища школа. – 2011. – № 3. – С. 78 – 84.*

2. *Моніторинг стандартів освіти / За ред. Альберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейта. – Львів: Літоніс, 2003. – 328 с.*

3. Boyd D., Goldhaber D., Lankford H., Wyckoff J. *The Effect of Certification and Preparation on Teacher Quality / Project Muse Today's Research. Tomorrow's Inspiration: Brooking Inspiration Press, 2007. – Vol. 17. – № 1. – P. 45 – 68.*

4. Theall M. *Issue of the CFT's newsletter, Teaching Forum. / Student Rating: Myths vs. Research Evidence: Center for Teaching, 2003. – P. 1 – 5.*

Стаття надійшла до редакції 04.05.2012

УДК 630.(075.8)

Любов Малик, кандидат економічних наук, доцент

Національного лісотехнічного університету України,
м. Львів

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті висвітлено аспекти становлення та розвитку туристичної індустрії в різні вікові періоди, досліджується важливість туристичної галузі в народногосподарському комплексі, теорія і методика підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії.

Ключові слова: туризм, туристично-рекреаційної індустрія, рекреація, вчитель-маркетолог.

Літ. 22.

Актуальність проблеми. Стрімкий розвиток туризму, особливо за останні 50 років, дозволив визначити його як “феномен ХХ століття” (Всесвітня нарада з міжнародного туризму, Акапулько, Мексика, 1982 р.). Як зазначає О.О. Любіцева у останніх роках, за даними Всесвітньо туристської організації (ВТО), чисельність міжнародних туристів становила 698,8 млн. осіб, тобто за межами своєї країни відпочивав практично кожний десятий громадянин світу і прогнозується подальше зростання чисельності туристів. Таким чином, феномен ХХ століття стає невід’ємною складовою життя людей більшості країн світу і одним з провідних напрямів соціально-економічної діяльності та розвитку ринку туристичних послуг та освітньому, культурологічному, політичному житті народів як важливої умови ознайомлення громадян різних країн з досягненнями цивілізації, світовими скарбами духовної і матеріальної культури та розвитку науки і освіти [13, 3].

Аналіз останніх публікацій Різні аспекти підготовки фахівців технологій туристично-рекреаційної індустрії розглядаються у дослідженнях: Г.М. Зайчук, М.В. Вачевського, Н.В. Чорненької, О.О. Любіцевої, Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв; розвиток туристичного бізнесу І.Т. Балабанов, А.І. Балабанов, Ю.Ф. Волков, І.М. Школа, Л.П. Дядечко, В.Г. Герасименко, П.Р. Пуцентейло та ін. Економіці та організації формування туристичної індустрії в Україні випущено значну кількість науково-методичних праць, авторів: Г.М. Зайчук [9], О.О. Бейдик [1], М.В. Вачевський [3], В.Г. Герасименко [4], В.В. Гуменюк [5], Л.П. Дядечко [6], В.К. Євдокименко [7], Л.О. Іванова [10], В.Ф. Киф’як [11], Н.М. Кузнєцова [12], М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух [14], В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський [16], І.Смаль [17], Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв [18], В.К. Федорченко [19], Н.В. Чорненька [20], С.І. Цурик [21] та інші.

Однак проведений аналіз стану фахової

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах, дозволяє стверджувати, що у процесі навчання основ підприємництва недостатньо приділяється уваги формуванню у них маркетингових компетентностей із туристично-рекреаційної індустрії.

Метою статті є вироблення методики навчання та формування і підготовки у майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах професійних компетенцій.

Виклад основного матеріалу. Розвиваючи освіту, науку та належне формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців туристичної індустрії є частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останні двадцять років у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості економічних знань як рушія суспільного добробуту та прогресу, зазначає професор М. Вачевський [2].

Знання економіки та її законів – це не привілей лише підприємців чи економістів-професіоналів. Уже нині відчувається потреба в нових кадрах у галузі туристичної індустрії, царині маркетингу, фінансів, менеджменту, кредиту, інтелектуальної власності, інформації, організації приватного виробництва та сфери послуг, податкової політики та інших напрямів економічної освіти, для яких знання економіки є вкрай необхідними. Перехід України до ринкової економіки вимагає забезпечення економічної грамотності кожного громадянина країни, та мистецтво людської діяльності, як зазначають М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко [3].

Мистецтво ведення будь-якого господарства ґрунтується на пізнанні того, що робити і як робити найкращим і найдешевшим способом, а це потребує розробки економічних методів та інструментів управління процесами господарської діяльності на основі досвіду та наукових підходів. Тому поняття “економіка” вживається і в значенні науки, що вивчає суспільні відносини з приводу створення матеріальних і нематеріальних благ, призначених для задоволення невпинно зростаючих потреб конкретного споживача і суспільства в цілому, як відзначає Л.П. Дядечко [6].

Туристичний бізнес – це один із видів діяльності сфери послуг, який має високу рентабельність. Розвиток туристичної індустрії вимагає інвестиційних витрат, але ця діяльність виявляється менш капіталомісткою, ніж в інших галузях і секторах національної економіки. Як зазначає М.І. Школа в роботі [22, 6], Український туристичний ринок, швидко розвивається, стає

головним чинником перебудови української економіки в цілому. Ці зміни полягають в оновленні всієї господарської структури в напрямку збільшення частки валового внутрішнього продукту, яка припадає на сектор послуг.

Економіка туристичного бізнесу формується із економік окремих підприємницьких структур – фізичних та юридичних осіб і охоплює два рівні:

- економіку туризму як міжгалузевого комплексу обслуговування туристів;
- економіку суб'єктів туристичної індустрії.

У сучасному світі туризм – це багатогранне явище, тісно пов'язане з економікою, історією, географією, архітектурою, культурою, медициною, спортом, екологією, культурою спілкування та іншими науками. Однак жодна з них не може повністю і вичерпно схарактеризувати його як об'єкт власних досліджень і жоден з існуючих соціально-економічних інститутів не в змозі самостійно розв'язати комплекс туристичних проблем, відзначає В.Ф. Кифяк [11].

Туризм на початку ХХІ століття характеризується як один із видів економічної діяльності, що стрімко і динамічно розвивається, випереджаючи за темпами зростання доходів нафтовидобуток і автомобілебудування.

Світова туристична індустрія пережила справжній бум у останні роки та утримує темпи зростання кількості туристів і надходжень від туристичної діяльності із кожним наступним роком ХХІ ст.

Феноменальний успіх туризму зумовлений ще й тим, що в його основі лежить задоволення постійних прагнень людства пізнати навколишній світ. Це пізнання через туризм стало сприяти підвищенню в багатьох країнах життєвого рівня населення, розвиток транспорту, інформаційних та інших технологій, глобалізація країн в загальному.

Як сфера економічної діяльності туризм, з одного боку, визначається попитом і споживанням відвідувачів, а з іншого боку, належить до товарів і послуг, які виробляються з метою задоволення цього попиту. Отже, туризм охоплює широкий діапазон видів діяльності, в тому числі міжнародний і внутрішній транспорт, розміщення туристичних комплексів, громадське харчування, розваги, послуги туроператорів, рекреаційна сфера, етикет і культура національного спілкування та інші чинники включаючи маркетингову діяльність, використання менеджменту управління, які впливають на розвиток і становлення туристичної індустрії кожної країни окремо і туристичної індустрії в загальному економічному розвитку та жорсткій конкуренції як в національному, так і міжнародному ринках.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Соціально-економічний розвиток нашої держави характеризується глобальними перетвореннями у всіх сферах життєдіяльності суспільства: в економіці – це перехід до ринкової економіки й відповідної їй форми трудової зайнятості населення, ринку праці загалом; у політиці – зміна ролі держави, демократизація соціального устрою й рух до громадянського суспільства; у соціальному житті – глобалізація й лібералізація суспільства, посилення його відкритості тощо. Цей крок змушує конструювати всі економічні відносини, опираючись на конкурентноздатність. На думку багатьох дослідників, ці зміни, темп яких в останні десятиліття стрімко наростає, сьогодні набули загально цивілізаційного значення: “...вони безперервні, постійні; вони стрімкі й характеризуються тенденцією прискорення; вони стосуються всієї планети й практично всіх областей і умов діяльності й життя людини й суспільства”, відзначає Г. Зайчук [9, 4].

Сьогодні туризм є однією з найприбутковіших галузей світової економіки. У більшості країн світу основним джерелом надходжень до національного бюджету є доходи від готельно-туристичного бізнесу. У сучасному світовому господарстві туристична індустрія впевнено утримує провідні позиції. Особливо швидкими темпами вона розвивається тоді, коли відсутні або вичерпані природні та соціально-економічні передумови для розвитку промисловості чи сільського господарства, як зазначає Н. Чорненька [20, 5].

Потенціал розвитку туризму в Україні достатньо високий, який пов'язаний із культурним надбанням, особливості географічного положення, сприятливий клімат, історико-культурний потенціал, прочанські місця Галичини, спортивний туризм, туристичне краєзнавство, рекреаційно-відпочинкова сфера, мінерально-лікувальні джерела, гірський туризм, Карпатський регіон Сколівських бескидів створюють усі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму, але, на жаль, на фоні світового туризму Україна виглядає досить скромно: відсутність якісної реклами, інформації про готелі та українську кухню приготування національних страв, інформації про місцеві готелі (Трускавець, Східниця, Моршина, Славська, Сколе, Яремча, Тустань), які не уступають світовому рівні, все це повинно сприяти розвитку вітчизняного туризму.

Туристичну індустрію України можна віднести до двох основних напрямів, а саме:

- природний потенціал – рекреаційні та

лікувальні можливості, краєвиди (узбережжя Чорного та Азовського морів, річкові й озерні пляжі, гірські та гірськолижні бази в Карпатах і Криму, лікувальні курорти та санаторії, джерела мінеральних вод (Трускавець, Східниця, Моршин, Сколе та ін.), лісопаркові зони (Сколівські Бескиди);

- національна культурно-історична спадщина, ознайомлення з якою має вагоме пізнавальне значення (передусім у Києві, Львові, Чернігові, Одесі, Кам'янці-Подільському, Чернівцях, Хусті, Мукачеві, Ужгороді, Тустані, Полтаві та інших містах).

Слід зазначити, що в останні роки мережа туристичних фірм, які надають громадянам можливість здійснити подорож і відпочинок у різних країнах світу, постійно зростає, але при реалізації бажання відпочити виникає безліч питань, пов'язаних з організацією поїздки, оформлення путівок, купівлею проїзних білетів, отримання віз у країну, до якої збирається турист.

Важливим питанням виникає також всебічна підготовка фахівців до діяльності в туристичній індустрії. Такі фахівці повинні мати високий рівень професійних компетентностей із досконалим знанням іноземних мов, історії рідного краю, України, всесвітньої історії, мати високий рівень толерантності, етикету ділового спілкування і головне розвинений дар красномовства.

Успіх модернізації освіти в Україні значною мірою залежить від якості професійної підготовки педагогічних кадрів, здатних до інтелектуального і творчого розвитку особистості як основи успішного функціонування людини в умовах постійних змін. Особливої уваги потребує професійна підготовка педагогічних кадрів до потреб туристичної індустрії, системи середньої та вищої освіти. Сучасний фахівець рекреаційно-туристичної індустрії повинен розуміти основні теоретико-педагогічні проблеми, володіти педагогічним понятійним апаратом, орієнтуватися в сучасних педагогічних технологіях туристичної галузі. Без цього необхідного педагогічного мінімуму не може бути результативної педагогічної діяльності у підготовці фахівців туристичної індустрії, зазначають В.І. Жигір, О.А. Чернега [8, 6].

Актуальним для туристичної галузі (в нашому дослідженні Карпатського регіону) є залучення інвестицій для розбудови інфраструктури, що дасть можливість створити в регіоні конкурентоспроможний ринок туристичного бізнесу, забезпечити широкий спектр туристичних, додаткових і супутніх послуг та підвищити рекреаційну репутацію регіону на державному і міжнародному рівнях, відзначено автором в монографії [15, 7 – 14].

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Для розв'язання питань залучення інвестицій важливим є здійснення оцінки туристичного потенціалу цього регіону в розрізі перспективних туристичних продуктів та їх інфраструктурного забезпечення. Необхідним також є просторовий аналіз туристичного потенціалу на рівні окремих областей та адміністративних районів. Саме ці проблеми управління маркетинговою діяльністю в туристичній галузі та оцінки туристичного потенціалу досліджуються у роботі.

Проблема, яка нами розглядається, стосується розвитку Карпатського регіону, до якого входять Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька області, які займають загальну площу 56,6 тис. км, де проживає майже 6,5 млн. осіб.

Характеризуючи Карпатський регіон, слід зазначити, що це один зі староосвоєних районів України, надзвичайно вигідне географічне положення якого в поєднанні з багатою природно-ресурсною базою, значним трудовим потенціалом послужили командно-адміністративній політиці мотивом для екстенсивного нарощування промислових потужностей, сільськогосподарського виробництва.

За цієї системи роками ігнорувалися соціальні пріоритети, екологічні блага та рекреаційні цінності регіону, що призвело до формування спотвореної на сьогоднішній день структури господарського комплексу, в якому домінують галузі матеріального виробництва, що експлуатують природу.

Надмірна експлуатація природних ресурсів фактично склала економічне ядро регіону, опинились перед загрозою закриття чимало підприємств. Орієнтована, до того ж, на внутрішні ринки колишнього союзу республік, регіональна економічна система в кризових умовах виявилася нежиттєздатною. Внаслідок цього, назріла потреба в її докорінній реконструкції, пошуку нових перспективних напрямів економічного росту, розвитку окремих регіонів (областей) на основі туризму як екологічно чистого і надзвичайно привабливого сектора економіки.

Розумною альтернативою подальшій промисловій ескалції може служити економічно, соціально та екологічно обґрунтоване освоєння рекреаційного потенціалу Карпатського регіону. Тут зосереджені найбільші в Україні запаси мінеральних вод усіх відомих типів, значні поклади лікувальних грязей та озокериту, які є основою розвитку санаторно-курортної справи. Сприятливий клімат, мальовничі природні ландшафти (полонини, гори, річки, ліси), багата історико-культурна спадщина сприяють створенню сучасної туристичної індустрії в краї.

Не менш важливо і те, що вигідний геополітичний фактор зможе активізувати інтеграцію рекреаційної системи регіону до Європейського рекреаційного простору.

Рекреація як економічно вигідна галузь господарювання, має всі підстави зайняти в перспективі одне з провідних місць у структурі регіонального господарського комплексу. Тому сьогодні надзвичайно актуальним є питання вибору оптимальної стратегії розвитку рекреаційної індустрії і здійснення ефективної політики її практичної реалізації.

Тому актуальними стають проблеми формування нових підходів до побудови змісту маркетингу технологій новітньої освіти розвитку туристично-рекреаційної індустрії, розробки принципово нових моделей розвитку процесу навчання та професійної підготовки підрастаючого покоління до галузі туризму. Відбувається корекція основної мети педагогічної підготовки студентської молоді до готовності до професійної діяльності в сфері туристично-рекреаційної індустрії та сфері послуг.

Вирішення завдань фахової підготовки вчителів-маркетологів у вищих навчальних закладах до туристично-рекреаційної індустрії нині потребує розв'язання низки проблем, пріоритетними серед яких є формування професійно-особистісної фахової компетентності, культури ділового спілкування, проектно-технологічної, комунікативної, економічної підготовки, економічного виховання школярів та студентів до туристично-рекреаційної галузі, знань іноземних мов, комп'ютерних технологій спілкування, а також високих інтелектуальних і моральних якостей.

Усунення визначених суперечностей *передбачає*: обґрунтування теоретичних засад формування у майбутніх вчителів-маркетологів професійних компетентностей туристично-рекреаційної індустрії як складової професійно-особистісної; виокремлення педагогічних умов формування цього виду культури у студентів ВНЗ під час навчання основ маркетингу; розробку педагогічної моделі формування у майбутніх вчителів маркетологів професійних компетенцій туристично-рекреаційної індустрії, а також навчально-методичного забезпечення для її реалізації у навчальному процесі педагогічного ВНЗ.

Актуальність проблеми, соціальна потреба у формуванні професійних компетентностей молоді, відсутність науково-методичного обґрунтування процесу формування цього особистісного феномену у вищих педагогічних навчальних закладах зумовили вибір дослідження: "Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців до

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах”.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Робота дослідження виконана відповідно до плану науково-дослідницької роботи Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка і є складовою теми: “Проблеми підготовки управлінських кадрів для підприємництва в регіоні” (протокол №4 від 5 грудня 2002 р.), а також плану наукової роботи кафедри менеджменту, маркетингу і підприємництва на 2005 – 2011 рр., реалізовано спільно з Дрогобицькою районною радою Львівської області (протокол №29 від 23 листопада 2009 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної сфери до підприємницької діяльності. Відповідно до мети визначені основні завдання дослідження:

1) проаналізувати стан досліджуваної проблеми у системі фахової підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах до туристично-рекреаційної індустрії;

2) визначити й обґрунтувати педагогічні умови формування у майбутніх фахівців маркетологів професійних компетентностей із туристичної індустрії;

3) розробити і науково обґрунтувати модель формування професійної компетентності викладача практичного навчання в галузі туристично-рекреаційної індустрії у педагогічних ВНЗ.

4) експериментально перевірити ефективність використання розробленої моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристично-рекреаційної індустрії.

5) розробити методичні рекомендації до авторського курсу “Економіка та організація формування маркетингової туристичної індустрії в Україні”.

Об'єкт дослідження – процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі у системі безперервної освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови, форми і методи теорії і методики підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах.

Висновки одержаних результатів дослідження полягає у тому, що: *вперше* визначено зміст і структуру маркетингової професійної компетентності майбутніх фахівців у вищих педагогічних навчальних закладах до туристично-рекреаційної індустрії як складової професійно-особистісної фахової

підготовки; *вперше* розроблена та теоретично обґрунтована модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців педагогічних навчальних закладів практичного навчання в галузі туристично-рекреаційної індустрії; *уточнено* зміст і структура компетентності вчителя у вищих навчальних педагогічних закладах системи безперервної освіти, яка включає когнітивний, діяльнісний і особистісний компоненти; введено в обіг поняття “професійна компетентність вчителя туристично-рекреаційної індустрії практичного навчання в галузі підприємницької діяльності сфери туризму” як складне індивідуально-психологічне утворення на основі інтеграції теоретичних знань, практичних вмінь, значущих особистісних якостей, досвіду діяльності, який передбачає готовність до раціонального та ефективного здійснення професійної діяльності, організаційно-управлінської підсистеми (планування, координація, мотивація і контроль за формування професійної компетентності студентів) майбутніх фахівців туристично-рекреаційної індустрії.

1. Бейдик О.О. *Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії*. – К.: Палітра, 1997. – 130 с.

2. Вачевський М.В. *Маркетинг у сферах послуг. Навчальний посібник*. // М. Вачевський. – К.: ЦУЛ, 2004. – 232 с.

3. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Примаченко Н.М. *Основи економічних знань 10–11 клас. Підручник*. // М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко. – К.: ЦУЛ, 2004. – 536 с.

4. Герасименко В.Г. *Основи туристического бизнеса: Учеб. пособие*. // В. Герасименко. Одесса.: Черноморье, 1997. – 160 с.

5. Гуменюк Ю.П. *Формування ринкових відносин в Україні*. // Ю. Гуменюк. – 2004. – №7–8.

6. Дядечко Л.П. *Економіка туристичного бізнесу. Посібник*. // Л. Дядечко. – К.: ЦУЛ, 2007. – 224 с.

7. Євдокименко В.К. *Регіональна політика розвитку туризму*. // В. Євдокименко. – Чернівці: Прут, 1996.

8. Жигірь В.І., Чернега О.А. *Професійна педагогіка. Навчальний посібник*. // В. Жигірь, Л. Чернега. – К.: Кондор, 2012. – 336 с.

9. Зайчук Г.М. *Управління маркетинговою діяльністю в туристичній галузі. Монографія*. // Г. Зайчук. – Дрогобич. Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. – 154 с.

10. Іванова Л.О. *Маркетингові можливості сучасного готельного бізнесу в Україні*. // Л. Іванова. – Л.: Каменярь, 1997. – 264 с.

11. Киф'як В.Ф. *Організація туристичної діяльності в Україні*. // В. Киф'як. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 300 с.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

12. Кузнецова М.М. *основи економки готельного та ресторанного господарства: навчальний посібник.*// М. Кузнецова. – К.: 1997. – 174 с.
13. Любіцева О.О. *Ринок туристичних послуг.*// О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436.
14. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. *Основи туристичного бізнесу. Навчальний посібник.*// М. Мальська, В. Худо, В. Цибух. – К.: ЦУЛ, 2004. – 272 с.
15. Малик Л.О. *Економіка та організація формування маркетингової туристичної індустрії в Україні. Монографія.*// Л. Малик. – Дрогобич, “Коло”, 2011. – 395 с.
16. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. *Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник.*// В. Петранівський, М. Рутинський. – К.: Знання, 2006. – 575 с.
17. Смаль І. *Туристична індустрія України: сучасний стан та перспективи розвитку.*// І. Смаль. *Туристично краєзнавчі дослідження. Вип. 5.* – К.: 2004. – С. 121.
18. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. *Історія туризму. Навчальний посібник.*// Л. Устименко, І. Афанасьєв. – К.: Алстер-прес, 2005. – 320 с.
19. Федорченко В.К. *Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для туризму: Монографія.*// В. Федорченко. – К.: Слово, 2004. – 471 с.
20. Чоренька Н.В. *організація туристичної індустрії. Навчальний посібник.*// Н. Чоренька. – К.: Атака, 2006. – 264 с.
21. Цурик Є.І. *Лісовпорядкування. Організація виконання робіт.*// Є. Цурик. – Львів: НЛТУ України, 2006. – 232 с.
22. Школа І.М. *Розвиток туристичного бізнесу регіону. Навчальний посібник.*// І. Школа. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.

Стаття надійшла до редакції 09.05.2012

УДК 377.035.3 – 057.2

Любов Нестерова, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач лабораторії методик професійної освіти і навчання
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України,
м. Київ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

У статті автор з позиції системного підходу розкриває концептуальні напрями дослідження проблеми науково-методичного забезпечення професійної підготовки кваліфікованих робітників. Основну увагу приділено впровадженню інноваційних методик у професійну підготовку кваліфікованих робітників; розвитку професійної компетентності педагога професійного навчання і організації профільного навчання старшокласників (технологічний напрям) на базі ПТНЗ.

Ключові слова: інноваційні методики, педагогічні технології економічна культура, профільне навчання.
Літ. 6.

Актуальність. У сучасних умовах інтеграції України в європейський освітній простір особливо гостро постає питання місця і ролі професійно-технічної освіти в системі безперервної освіти. У законі України “Про професійно-технічну освіту” мова йде про те, що професійно-технічна освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. У світовому освітньому просторі вирішення таких завдань в системі професійної освіти і навчання визначає її пріоритетність та безперечну престижність. Щодо України, то професійно-технічна освіта як саморозвивальна система досягла біфуркаційної позиції. Одним із суттєвих параметрів, який, безсумнівно, вплине на напрям такого розвитку, є

науково-методичне забезпечення професійно-технічної освіти.

Актуальність модернізації науково-методичного забезпечення професійної освіти і навчання в контексті створення оптимальних умов для реалізації якісної професійно-технічної освіти з наукової і практичної точки зору обумовлена протиріччями між: відсутністю досконалої теоретичної моделі щодо забезпечення і оцінки якості професійної освіти і навчання та існуючим досвідом практичного використання різноваріантних (суб’єктивно обумовлених) моделей; вектором перетворень у цілепокладанні, прогнозуванні, проектуванні та організації, контролі і регулюванні діяльності усіх структур і підсистем ПТО; визначенням критеріїв якості підготовки фахівців на основі сучасних теорій і концепцій якості освіти та оцінкою реального й прогностичного попиту на робочі кадри в контексті регіонального, суспільного, європейського ринків праці; постійно зростаючими вимогами до якості підготовки